

Sygn. akt I C 108/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy – Woli w Warszawie Wydział I Cywilny

Sędzia: **SSR Grzegorz Chmiel**

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 marca 2015 r. w Warszawie

której przebieg został zaprotokołowany przez Karolinę Skowron

sprawy z powództwa **M. B.**

przeciwko (...) **Bank S.A. w W.**

o zapłatę

orzeka

I. oddala powództwo

II. zasądza od powoda M. B. na rzecz (...) Bank S.A. w W. kwotę **77 zł** (siedemdziesiąt siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę **60 zł** (sześćdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

Sygn. akt I C 108/15

Uzasadnienie

wyroku z dnia 23 marca 2015 r.

(art. 328 kpc)

Roszczenie

Powód M. B. wystąpił przeciwko pozwanemu (...) Bank S.A. w W. z roszczeniem z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia o zwrot kwoty 199,48 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 20 listopada 2012 r. stanowiącej nadpłatę z umowy pożyczki nr (...). Nadpłata ta miała wynikać z faktu, iż łączna kwota pożyczki wynosiła 1.829,52 zł, on zaś uiszczył na rzecz (...) Banku (...) S.A. w L. (pierwotnego wierzyciela) kwotę 2.029 zł.

Pozwany (...) Bank S.A. w W. zaprzeczył twierdzeniom powoda co do tego, aby w rozliczeniach pomiędzy stronami istniała nadpłata w kwocie wywodzonej przez powoda. W to miejsce wskazał, iż powód do dnia dzisiejszego nie uregulował całości należności wynikającej z umowy pożyczki albowiem wysokość jego zobowiązania uległa zwiększeniu o odsetki naliczone w następstwie nieterminowej płatności rat. Wskazał, iż według stanu na dzień 16 lutego 2015 r. powód posiada zaległość wynikającą z przedmiotowej umowy na kwotę 369,27 zł, na którą to kwotę składają się nie uiszczone odsetki.

Podstawa prawna

Roszczenie powoda, mając na uwadze wskazaną przez niego podstawę faktyczną, było roszczeniem o zwrot świadczenia nienależnego. Powód wywodził bowiem iż wpłacone przez niego kwoty przekraczały kwoty należne pozwanemu w świetle postanowień umowy. Podstawą tego roszczenia były zatem przepisy art. 405 kc i 410 kc

Art. 405 Kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Art. 410 § 1. Przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego.

§ 2. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Ustalony stan faktyczny

Wykazanie faktu zaistnienia przesłanek roszczenia wynikającego z art. 405 i 410 kc spoczywało w całości na powodzie, zgodnie z regułami z art. 6 k.c i 232 k.p.c. Obowiązkiem powoda było zatem wykazanie zarówno faktu iż dokonał zapłaty na rzecz pozwanego wywodzonej przez siebie kwoty, jak również tego, iż kwota ta była wyższa od kwoty należnej pozwanemu w skutek umowy. Taka interpretacja art. 232 k.p.c., jest zgodna ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 17.12.1996 r. (I CKU 45/96, OSNC 1997/6 – 7/76), w którym wskazano, iż:

Przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.).

W toku niniejszego postępowania powód nie wykazał jednakże w zasadzie żadnej inicjatywy dowodowej, do pozwu nie załączono żadnych dokumentów ani nie zawarto w nim żadnych wniosków dowodowych. Dopiero na dalszym etapie postępowania powód złożył kilka dokumentów, stanowiących jednakże wyłącznie jego własne pisma do pozwanego, i przez to nie mające żadnej wartości dowodowej z punktu widzenia ustalenia okoliczności stanowiących przesłankę roszczenia. Możliwość poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w postępowaniu była w takiej sytuacji wyłącznie wynikiem tego, że inicjatywą dowodową wykazał się pozwany i przedłożył szereg dokumentów, które winny być przedstawione przez powoda. Na podstawie tych dokumentów Sąd ustalił zaś następujący istotny stan faktyczny:

1. w dniu 7 sierpnia 2001 r. M. B. zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w L. (obecnie (...) Banku S.A. w W. umowę pożyczki nr (...) w kwocie 1.600 zł.

2. Pożyczka ta miała zostać zwrócona w 12 ratach w kwocie po 152,46 zł (w tym kwota 133,33 zł częściowej raty kapitałowej oraz kwota 19,13 zł stanowiąca część odsetkową raty) każda płatnych w terminie do 7 dnia każdego miesiąca. [bezsporne, umowa pożyczki k. 16];

3. Powód nie regulował rat w terminach wynikających z umowy, uiszczając je z każdorazowo z kilku, a później z kilkudziesięciodniowym opóźnieniem. Nie zapłacił także w całości 11 raty pożyczki, zaś 12 raty nie uiszczył w ogóle [twierdzenia pozwanego nie zaprzeczone przez powoda].

4. w dniu 8 czerwca 2006 r. nastąpiła zmiana nazwy (...) Banku (...) i jego siedziby na (...) Bank S.A. w W.. Na mocy uchwały wszystkich współników z dnia 3 kwietnia 2012 r. dokonano zaś kolejnego przekształcenia Spółki, w wyniku którego od dnia 4 stycznia 2010 r. bank występuje pod (...) Bank S.A. z siedzibą w W. [odpis KRS k. 17-26],

5. Umową cesji z dnia 13 grudnia 2010 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. nabył od (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wierzytelność powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) [umowa cesji k. 34-39],

6. W księgach bankowych pozwanego na koncie dłużnika według stanu na dzień 16 lutego 2015 r. widnieje zadłużenie na kwotę 369,27 zł stanowiącej odsetki od należności nie spłaconej w terminie w wysokości 297,85 zł i koszty w kwocie 71,42 zł [wyciąg z ksiąg bankowych k. 65],

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie każdorazowo powołanych dokumentów, w takim zakresie, w jakim z owych dokumentów one wynikały.

Wnioski

Z treści przepisów art. 405- 411 k.c. wynika że jedyną przesłanką konieczną do przyjęcia istnienia wzbogacenia jest wykazanie, że doszło do uzyskania korzyści majątkowej kosztem innej osoby - bez podstawy prawnej (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 stycznia 1973 r. w sprawie II CR 648/72). Podstawą prawną określającą wzajemne relacje stron w niniejszej sprawie była umowa pożyczki nr (...) która określała także zakres wzajemnych zobowiązań stron, w tym też kwoty do uiszczenia których zobowiązany był powód. Uwzględnienie powództwa o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia zależało zatem od wykazania, iż kwoty faktycznie zapłacone przez powoda wykraczały poza kwoty, do zapłaty których był on zobowiązany w świetle umowy stron.

W ocenie Sądu pozwany Bank w sposób przekonywający wyjaśnił sposób zaksięgowania wpłat dokonanych przez powoda jednoznacznie wskazując, iż wywodzona nadpłata faktycznie nie istnieje. W szczególności pozwany podniósł, iż M. B. nie spłacił wierzytelności z przedmiotowej umowy pożyczki w całości w terminie określonym w umowie, albowiem w skutek opóźnienia we wpłacaniu rat powstał po stronie powoda obowiązek zapłaty odsetek. Zgodnie z umową termin płatności rat została ustalony do 7 - dnia każdego miesiąca po 152,46 zł każda (w tym 133,33 zł części kapitałowej oraz kwotę 19,13 zł raty odsetkowej począwszy od 7 września 2001 r. do 7 sierpnia 2002 r. Podkreślił, że co prawda powód uiszczył dziesięć wpłat po 152,46 zł każda w zakreślonych terminach, jednakże ostaną ratą kapitałową nie została uregulowana przez powoda w terminie. M. B. uiszczył ją dopiero w dniu 10 września 2002 r. i nie w pełnej wysokości tj. w kwocie 100 zł, która została zaliczona na poczet naliczonych odsetek od należności przeterminowanych i kosztów monitów, w skutek czego do zapłaty pozostała w dalszym ciągu nie spłacona część kapitału w kwocie 266,66 zł, to jest dwie raty kapitałowe po 133,33 zł. Od niespłaconych rat powód miał prawo naliczania odsetek „karnych” przewidzianych w umowie, co konsekwentnie, jak wynika z przedłożonych kopii korespondencji, było przez powoda pomijane, podobnie jak kwestia kosztów monitów związanych z nie uregulowaniem należności w terminie.

Pomijanie owych odsetek za opóźnienie w zapłacie (do pobierania których powód uprawniony był w świetle art. 481 §1 kc) stanowiło jedną z okoliczności leżących u podstaw błędnego przekonania powoda co do tego, iż całość należności została przez niego zapłacona. Drugą natomiast było jego błędne przekonanie, iż kwota zatrzymana na poczet „funduszu gwarancyjnego” winna zostać zaliczona na poczet jego zobowiązania. Sposób dysponowania tą kwotą, jak to przekonywająco wyjaśnił pozwany, określony został bowiem wyraźnie w umowie stron, z której wynika, iż warunkiem wypłaty zatrzymanej kwoty jest wygaśnięcie wszystkich udzielonych umów pożyczki. Powód w toku postępowania nie wykazał zaś, aby warunek ten został spełniony.

Uzasadnienie orzeczenia o kosztach postępowania

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. - zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powód w sprawie niniejszej jest stroną przegrywającą proces, albowiem roszczenie zostało oddalone w całości. Oznacza to, że na powodzie spoczywa obowiązek zwrotu na rzecz powoda całości poniesionych przez pozwanego kosztów procesu, na które składają się w sprawie niniejszej koszty zwrotu zastępstwa procesowego w kwocie 60 zł oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Łączna kwota wydatkowana przez powoda na ten cel to 77 zł i taką też kwotę zasądzono w pkt 2 wyroku.